

Cultural Values of Philippine Eagles

The Indigenous Obu Manuvu Worldview

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Enhancing Biodiversity Conservation in the Unprotected Regions of the
Mt. Apo Key Biodiversity Areas

Obu Manuvu Ancestral Domain Management Office
Sitio Ladian, Marilog Dist., Davao City, Philippines
+63 916 1014 652 / +63 930 9661 207

Philippine Eagle Foundation, Inc.
Malagos, Baguio District, Davao City, Philippines
+6382 324 1860 / +63 917 7198 093
info@philippineeaglefoundation.org

Narrated by:

Lipatuan Joel Unad
Boyyahon George Mandahay
Boyyahon Paulino Landim Sr.
Boyyahon Ambit Agon
Boyyahon Cesar Agos
Bae Nilda Landim
Bae Arlene Onoc

Transcribed by:

Jayson Ibanez
Joshua Donato
Archristine Saragena

Philippine Copyright
ISBN 978-971-94278-2-7

SUGGESTED CITATION:

The Unified Obu Manuvu Tribal Council. 2017. Cultural Values of Philippine Eagles:
The Indigenous Obu Manuvu Worldview . Obu Manuvu of Davao City, Philippines. 8 pp.

The printing of this brochure and the activities and processes that led to its development
was funded by the United States Agency for International Development (USAID) through the
Philippine-American Fund.

Copyright © 2017 Obu Manuvu of Davao City

This document is prepared by the Philippine Eagle Foundation in behalf of the Obu Manuvu
of Davao City. Reproduction of this material is only allowed for study and training as long as
permitted by and credited to the rightful owner.
Selling this document is not allowed.

Published by:

Philippine Eagle Conservation Program Foundation
Obu Manuvu of Davao City

Layout:

Archristine Saragena

Photo:

Cover Photo: Philippine Eagle (Klaus Nigge)
Inside Photos: Philippine Eagle (Klaus Nigge), Forest Guards photos (Joshua Donato/ PEF)

Culture-based Conservation Publication 02

Cultural Values of Philippine Eagles

The Indigenous Obu Manuvu Worldview

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Enhancing Biodiversity Conservation in the Unprotected Regions of the
Mt. Apo Key Biodiversity Areas

“Konorow polig-waa kos mongo anak soodligwa kos banog komma kod dobpakon kow...”

“Ayaw pasagdi ang mga bata maglatagaw sa kawanangan ug basin maalaan nako sila nga hayop ug akoang madagit...”

“Don’t let your kids wander into the open. I might mistake them for an animal and snatch them away....”

The Tambobong Ancestral Domain, a territory of a pair of Philippine Eagle

Busa ang mga ginikanan makanunay nga nagatambag sa mga bata nga magpabilin sa panimalay ug dili maglaroy-laroy sa kalasangan. Sa mga Obu Manuvu, ang agila nagapamantala sa ilaha maong amo pudsilang ginapaminaw ug ginatubag. Mahandurawon man kini, apan sa panghunahuna sa mga lumad nga nabuhi dinha duol sa lasang kauban ang mga mananap, kani nga tinuohan tinuod ug napabiling buhi hangtud karon.

That is why parents always tell their kids to stay at home and avoid wandering into the forest. Indeed, it seems that for us *Obu Manuvus*, the eagles can communicate and in return, we listen and respond. This may sound overly romantic, but from the viewpoint of a traditional society whose ways of life evolved with the forests and its wildlife, such beliefs do exist and we regard them as true.

Ang panan-aw sa mga Obu Manuvu, kabahin namo ang mga mananap lakip na dinhi ang agila. Alang kanamo, kitang mga tao na gapuyo inubanan sa espiritwal ug pisikal nga kalibutan. Sa maong kabahin, ang mga espirito adunay pagpanag-iya sa mga kabtangan.

The traditional *Obu Manuvu* worldview accounts for this seemingly interactive relationship with the eagles, and the wildlife around us in general. We believe that humans share the world with mystical beings; and that the spirit world and the material world are one. And that among our spirit neighbors, some have legitimate ownership over resources.

Ang agila nagahatag ug mensahe ug kini ginusunod sa mga lumad. Sa pikas bahin, ang usa ka Obu Manuvu nga mag-uuma o magbabiyaha nagapaminaw sa tingog sa alimokon (white-eared brown dove) para sa maayong lakaw ug ang mangangayam nagabatyag sa kalinsawi (drongo) kung diin usab anaa ang mga baboy ihalas ug binaw.

The eagles send messages and the villagers pay attention. By the same token, an Obu Manuvu farmer or a traveler listens to the call of the alimokon (White-eared brown dove) for hints of good luck. Similarly, a hunter tracks the song of a kalinsawi (Drongo) to know if a wild pig or deer is nearby.

Ginagiyahan ug maayong dakop sama sa usa ug baboy ihalas ang mga mangangayam nga gabatyag sa saktong panubad. Alang kanamo, ang mga Banog kay usa ka mensahero. Ang maong tagning nga tingog timailhan sa pagkamatay sa nagluya nga kabanay ug sa panahon sa giyera, ang tingog sa agila timailhan sa pagatake sa mga kalaban.

For hunters who did proper rituals, hunts are blessed with deer or wild pig. For us, the Banog is a messenger. Its long and whining calls signal the death of a sick relative. In times of tribal wars, the calls can be sentinels against village attacks.

Si Panayangan giila nga usa ka tag-iya sa mga espiritu nga anaa sa kalasangan, ug ang tanang matang sa mananap lakip na ang agila (Philippine eagle). Nagahandom ug katahuran si Panayangan isip tag-iya niining kabtanga. Ang mga panubad nga ginahimo sa tribu usa ka handom nga ginapanalipdan ni Panayangan.

Among these spirit owners is Panayangan, master of all forest flora and fauna including the mighty Banog (Philippine Eagle). As resource owner, Panayangan demands reverence and respect. When villagers keep their ritual obligations, Panayangan favorably looks after them.

A traditional ritual performed before going into the forest.

Unsa ang Agila sa atoa: Lumadnong panglantaw sa Obu Manuvu

Aduna kita'y kasaysayan sa pakig-himamat ug kamatutoang relasyon sa Agila nga gusto nato amumahan ug ipalungtad.

Ang Agila usa ka simbolo sa gusto nato nga kinaiya sa usa ka punoan (isog, masakripisyohon, ug may panglangtaw sa kaugmaon).

Ang Agila adunay usa ka basihan sa pagbulag sa sagrado ug pagbantay sa yutang kabilin.

What does the eagle mean to us: the Indigenous Obu Manuvu perspective

We have a history of socio-cultural relationships with the eagles which we want to sustain and nurture.

The eagle symbolizes the traits we like in a leader (fearless, self-sacrifice, and foresight).

The eagle provides one basis for segregating sacred and protected places within our ancestral domain.

Ang kinaiya sa Banog gitang-aw nga maayong sumbanan alang sa tanan. Ang lider na nabinyagan nga Datu Banog, gilantaw nga isog ug gilawman nga mamahimong tagabantay sa kaayohan sa tribu laban sa mga manghulga.

Banog traits are also emulated and used to publicly commend good characters. Among leaders, those christened as *Datu Banog* are fearless warriors who secure village territories against enemies and marauders.

Pareha sa lapad nga pako sa banog, ang Datu nagapandung usab sa komunidad laban sa mga kalamidad ug katalagman. Sama sa tataw nga panang-aw sa Banog, gisalaminan niini nga ang Datu Banog adunay panglantaw sa kaayohan sa komunidad ug sa mga miyembro niini.

They are defenders who take the welfare and safety of the villagers as their paramount concern. Like the *Banog* having a broad wingspan, a *Datu Banog* shields his constituents from calamities and danger. Finally, like the *Banog* whose eyesight is believed to extend as far as seven hills, a *Datu Banog* has foresight and long-term vision for the wellbeing of the community and its people.

Sa karong panuigon nga anaa ang tanan sa pagkab-ot sa maglungtaron nga kaugmaan, ang mga Obu Manuvu sa Pilipinas ginatang-aw ang Banog (Philippine eagle) nga buhing simbolo alang maprotektahan ang mga nahibiling lasang na kabahin sa ilang yutang kabilin.

In this era of global unity towards a sustainable future, we see the Philippine Eagle as symbolizing their own desire to conserve what remains of their ancestral forests. The *Banog* is a *Pusaka* (heritage) that we would want also to preserve.

Ang *Banog* usa ka *Pusaka* (heritage) nga alang kanamo angay mapanalipdan kalakip na ang puluy-anan niini aron sa kaugmaan sa among tribu.

The Philippine Eagle, as well as its habitat, is our *Pusaka*, or heritage that we would protect for the future of the tribe.

Gihiusa sa mga Obu Manuvu ang ilang kinabuhi sa *Banog* tungod kay sama sa *Banog*, ang kultura namong Obu Manuvu nalambigit sa kalasanagan ug importante ilang ang yutang kabilin nga ilang gikabalak-ang mawala sa kadugayan.

Because like the eagles, the Indigenous *Obu Manuvu* culture is forest dependent, territory-based, and is also in danger of getting lost forever.

A forest guard using a transmitter to monitor a released Philippine Eagle

Indigenous forest guards during their monthly monitoring and patrolling

Si Pandi ug ang Philippine Eagle

The Story of Pandi and the Philippine Eagle

Narrated by: Boyyahon Ambit Agon

Hulagway gikan sa "The Epics" ni Damiana L. Eugenio

Si Pandi, usa ka Obu Manuvu nga nagpuyo duol sa lasang nga karun ginatawag na nga Magpet, North Cotabato. Usa ka higayaon niana, samtang siya naglakaw sa may sapa, ning-kalit ug atake ang usa ka agila ug siya gidagit ngadto sa habog nga dapit. Gidala siya sa sg nga anaa ang duha ka inakay. Ninglikay siya sa mga Agila ug nagtago sa mga nagpatungpatong nga mga sanga sa kahoy. Wala siya'y laing kagawasan, ug tungod niini, iya nalang gipaabot nga ang maong piso makahibalo sa paglupad.

Pandi is an Obu Manuvu who lives close to the forests of what is now called Magpet in North Cotabato. One day while he was walking along the river, the mighty Banog suddenly swooped down and snatched him from the ground. He was taken to a very high cliff and was left on the nest as meal to two huge eagle chicks. He managed to avoid the hungry chicks by hiding inside a big pile of branches.

Aron mabuhi, ginakaon ni Pandi ang pagkaon nga mahibilin sa piso agila sa panahon nga wala ang ginikanan nga Banog.

There was no clear escape so he bides his time until the chicks become capable of flight. To survive, he ate from whatever food was brought to the chicks while the eagle parents were away.

Unya, miabot ang panahon nga ang maong piso kabalo na ug andam na nga mulupad, Sa ingon ani nga paagi, nakahuna-huna si Pandi nga mohawa sa maong dapit gamit ang Banog padailos sa yuta. Tungod niini, nagmalam-ponon si Pandi ug nakabalik siya sa iyang lugar.

When the eaglets were ready to fly, he used one of the birds as an escape glider. Pandi and the young eagle landed safely.

Sukad pud niadto, napaamo ni Pandi ang banog ug nahimo niya kining alaga. Usahay ang Banog pa ang magkuha ug pagkaon para kay Pandi, pero sa kadugayan ninghawa ang maong Banog ug ning balik kini sa iyang ginikanan. Sa pagkamatay ni Pandi, ang iyang lawas gibitay ngadto sa tunga-tunga sa pangpang kung diin nagsalag ang Agila. Sukad niadto, ang lugar gihimo ug gitawag na nga "saw-wang ta Banog" o "pugaran sa Agila". Karon ang maong pangpang makita sa lugar tunga-tunga sa Barangay Manobisa ug Barangay Imamaling sa Magpet.

The bird was tamed by Pandi and became his pet. The bird also hunted food for Pandi and his family. But the bird left eventually and was reunited with its parents. When Pandi died, his coffin was hanged midway up the cliff where the eagle nested. Since then the place was called "Saw-wang Banog" which means "the eagle's nesting place". The cliff is found between what is now called Barangays Manobisa and Imamaling in the town of Magpet.

Hulagway gikan sa "The Epics" ni Damiana L. Eugenio

PHILIPPINE EAGLE
FOUNDATION